

Vissza a kötélfogóhoz!

A régi vitorlázók még emlékeznek azokra az időkre, amikor mind a versenyjollék, mind a túrahajók mozgókötéleit - a bikák, papucs bikák és házi készítésű rugós klemmek mellett - zömmel kötélfogó segítségével rögzítették.

A 80-as években igazán jó volt a kötélfogó ellátás a lengyel zsebimpornak köszönhetően. Ezek a lengyel gyártású kötélfogók ugyanis olcsók, és megjelenésre bizalomgerjesztők voltak, köszönhetően az angol eredeti pontos lekoppintásának. Más kérdés, hogy viszonylag gyorsan elkoptak, de cseréjük, pótlásuk nem okozott gondot. Mellettük szól az is, hogy még a mai napig is sok hajón fellelhetők ezek a muzeális darabok.

Aztán jöttek a modern idők, amikor a mozgókötélzet rögzítésében a kötélfogók szerepét átvette a rugós klemm, nagyobb hajókon a fallstopper. A kötélfogókról lassan elfeledkezett mind a hazai hajós közönség, mind a honi hajóépítés is. Pedig érdemtelenül.

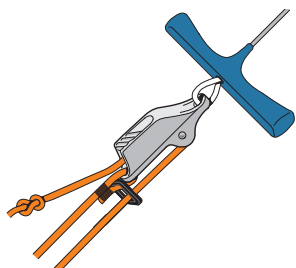
A világ hajóiparában példanélküli eset, hogy az angol Clamcleat a kötélfogó gyártásnak szinte 100%-át

uralja húsz éven keresztül. Nem csupán olcsóságuk tette gyártmányaikat versenyképessé a klemmel és fallstopperrel szemben, hanem a leleményes fejlesztés révén olyan speciális feladatokat képesek ellátni, melyre a korszerűbbnek vélt utódaik nem alkalmasak. Nézzünk néhány példát:

A Clamcleat 253 típusjelű alulgörgős kötélfogója kisebb erőátvitelűknél igen hasznosan alkalmazható. Egyesíti a kötélfogó és a csiga szerepét, csakúgy, mint egy klemmes schotcsiga, csak könnyebb, olcsóbb, kisebb és formájában megfelelőbb kivitelben.

CL 253

Helyes megoldás a a trapézliftra

Csigával kombinálva jó szolgálatot tesz bármely olyan helyen, ahol az erő felezése és a gyors rögzítés a feladat. (pld. alba, cunningham, élfeszítések)

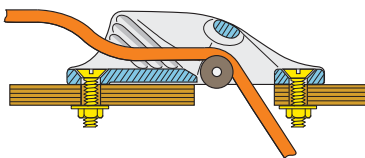

CL253 - 2:1

Ekkor hasznát vehetjük a hozzáadott műanyaggyűrűnek is.

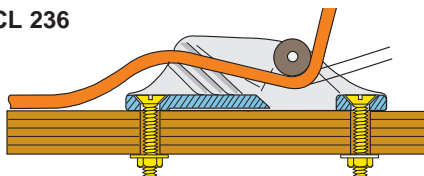
A CL 230 alsógörgős kötélfogó használata akkor praktikus, ha egy deck alól kivezetett állítókötélet akarunk a legrövidebb szakaszon belül rögzíteni.

CL 230

A CL 236 görgője felül van, így az árboc-tól érkező állítókötélek rögzítése a feladata.

CL 236

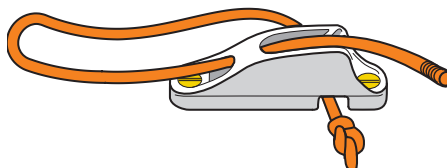

Még mindig a zárt megvezetésű kötélfogóknál maradványként egy új ötletet mutat be a CL 704.

CL 704

Nem kell a kötélevéget keresgélünk a kezünkkel, elég a hurkot megtalálni és annál fogva megfeszíteni a kötelet.

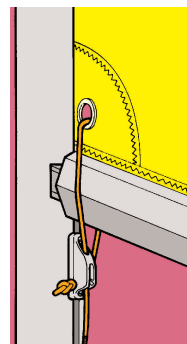

A súly egy versenyjollén mindig számít. Ezért a kötélfogók általában háromféle anyagból is készülnek. Műanyagból, alumíniumból és az AN jelűek kemény alumíniumból. Ez utóbbi nemcsak tengervízálló, de szinte elkoptathatatlan is egyben.

CL 704 AN

A CL 704 felfogható úgy is, mint egy alsófüles, kötélindító csiga. A kép egy cunningham megoldásra mutat példát.

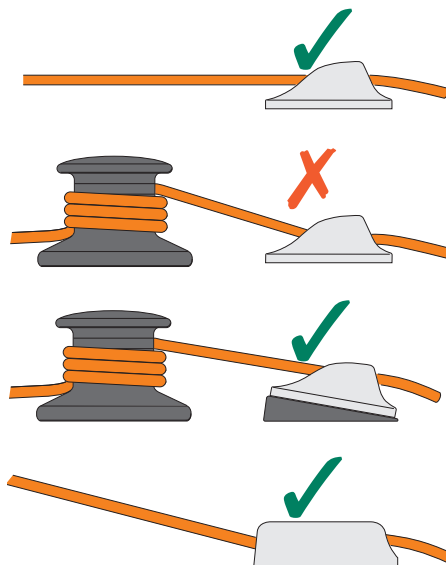

A nyitott vertikális kötélfogók a hagyományos formákat őrzik. A korábbiaknálunk is jól ismert CL 201/209 vagy annak továbbfejlesztett változata, a CL 254 csak anyagában és a fogak kialakításában változott némiképp.

CL 254 AN

Mindazonáltal a helyes felszerelésről és alkalmazásról nem árt tudni, hogy csak akkor érhetünk el jó eredményt ezekkel, ha a kötélfogó hosszanti tengelye a húzás irányába esik:

A megfelelő meredekség biztosításához itt vannak a ferde alátétek, melyekből akár kettőt is használhatunk egymásra téve.

CL 802: 204, 222

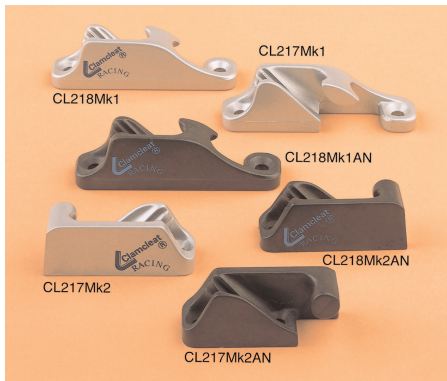
CL 803: 209, 231, 254

CL 804: 201, 219

CL 805: 205, 220

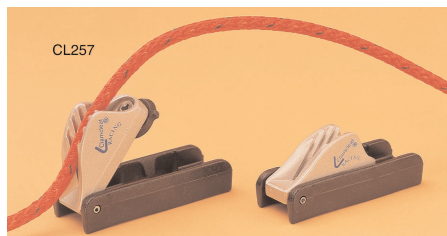
Ha egy állító vagy schotkötelet csak ritkán akarunk lekötni, vagy több, különböző helyen is akarunk rögzíteni, az oldalt nyitott kötőfogók jelentik a megoldást:

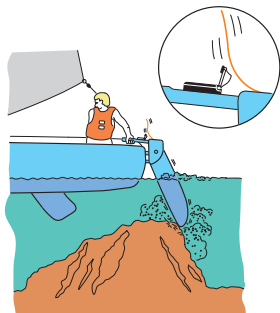
Gyakran előfordul, hogy tengelyirányban nincs elég helyünk a kötőfogó rögzítésére. Ekkor jól jön a "kocka" kötőfogó, melynek széle-hossza egy, a lecsavarozás oldalt történik.

A legújabb fejlesztések eredményeképp léteznek már "automata" kötőfogók is. Ez azt jelenti, hogy egy bizonyos küszöbértéket meghaladó erő felépésénél a kötőfogó kiold, azaz felnyílvá elengedi a rögzített kötelet.

Bizonytal megmentett volna néhány svertet vagy kormányt ez a szerkezet a korábbiakban is az alábbi szituációban:

Sokan panaszkodnak a kötőfogókra, hogy akkor is megfognak a kötelet, amikor ez éppen nem kívánatos. Ilyen helyzetek akkor keletkeznek, ha a kötél-

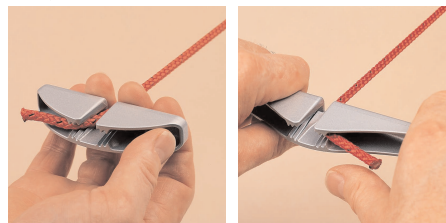
fogó fölött szaladó kötél, például a focschot negatív szára szerencsétlenül éppen becsúszik a kötőfogó fogal közé. Ezen a problémán segít a rugós kötélka-
puval ellátott kötőfogó.

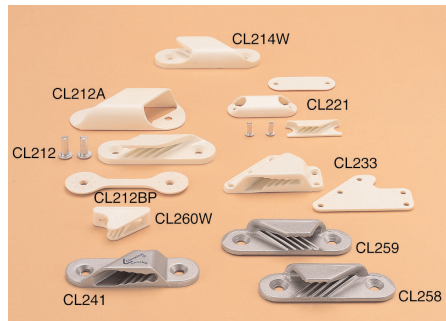
Jó dolguk van a vitorlázóknak, mióta kitalálták a vitorlás kesztyűt. Ez védi a kötélhúzás okozta sérülésektől a tenyerünket. Nem növeli viszont azt az erőt, melyet olykor egy kötél húzásakor ki kell fejteni. A kötőfogós markolat sem teszi ezt, mégis jóval nagyobb erővel vagyunk képesek a kötelet meghúzni, ha ezt alkalmazzuk:

A kis kötél segítségével csuklónkra vagy a gyakran használt hely közelébe rögzíthetjük a markolatot.

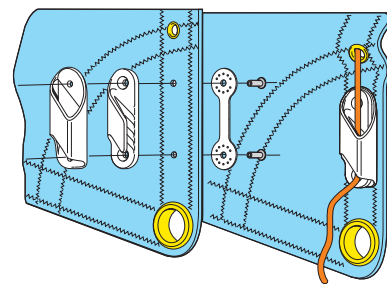

A kötőfogók hagyományos területe még a vitorlára szerelt állítók, trimmszín-
feszítők. Ezek kiváltására még nem jött szóba igazán más megoldás:

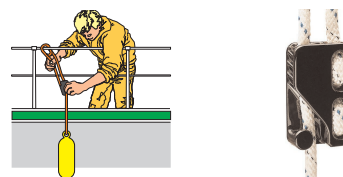
Általában a vitorla erősített sarkaira kerülnek. Egyik oldalról a körmös alátételmezt, a másik oldalról a kötőfogót szegecseléssel lehet stabilan a vitorlához erősíteni. A kötőfogó ház biz-

tosítja, hogy a kötélvég ne szabadulhasson el.

A fejlesztők gondoltak a nagyhajósokra is.

Jó szolgálatot tesz a CL 234, ha a puffer magasságát nem csomókötésekkel akarjuk beállítani:

Vagy ha a ponyvát akarjuk lefeszíteni:

Ha egy kötőfogós csőrő felására gondolkunk a hagyományossal szemben, igazán nem elvetendő megoldás a "Bollard":

A Clamcleat nem csupán a technikailag igyekszik tökéletesíteni gyártmányait, de a designre is súlyt helyez. Új, formatervezett kötőfogói már a legkényesebb esztétikai igényeket is kielégítik.

Nem esett itt szó a kötőfogók talán legnagyobb felhasználási területéről, a windsurf-ről, továbbá a számos ipari, turisztikai és háztartási alkalmazásról, a sátorlekötőtől a tolólétra szabályozáson keresztül a függönyzsinór lekötésig. A kötőfogók az élet minden területén segítik tevékenységünket.

Kövendi Dénes